

1853 ին ծախուցը համար 9,109,600 ֆրանք որոշուեցաւ: Այս գումարին 100,000 ֆրանքը արտաքին գործոց պաշտօնէին տարեկան ռոճիկն է: Այսինքն զատ 30,000 ֆրանք պաշտօնական ընդունելութիւններու համար պիտի արուի իրեն: 390,000 ֆրանք յիշեալ պաշտօնատան մէջ գտնուած մեծ ու պղծիկ գործակալներուն ռոճիկն է: 20,000 ֆրանք քաղաքական, առեւտրական և համարակալութեան պաշտօնապետներուն վարձք: 2,200,000 ֆրանք 32 դեսպաններու և գործակալներու վարձք: Ասոնց ամեն մէկուն ռոճիկը 30,000 էն մինչեւ 250,000 ֆրանք կը հասնի, տեղւոյն կարեւորութեանը համեմատութեամբ: 1,411,000 ֆրանք 111 ընդհանուր հիւպատոսներու ռոճիկն է, որ 10,000 էն մինչեւ 40,000 ֆրանք կը հասնի: Անոցա՝ գումարը դեսպանատանց ատենագրիներուն, քարտուղարներուն, թարգմաններուն, հիւպատոսութեան աշակերտներուն տրուած ռոճիկն է, որ ամեն մէկուն արեւմտեան ժամանակներու և գտնուած տեղւոյն և գործին կարեւորութեանը կը համեմատուի:

ԱՒՍՏԻԱ. Վ. Կայսրը օգոստոս 21 ին Վիեննա քաղաքէն էլ շնորհակալութիւններ արտայայտեց իր հաստատման թէ մօտ օրերս Հունգարիայի իշխան Մաթիասին պիտի երթայ զօրաց կըթմութեան հանդէսներուն ներկայ գտնուելու համար:

ԲԲՈՒՍԻԱ. Տանձիկի մէջ քրէական հիւանդութիւնը սաստկանալու վրայ է: Օգոստոս 25 ին՝ 40—50 հոգի օրը կը բռնուին եղբ, այնպէս սաստիկ կերպով, որ շատ մէկ քանի ժամու մէջ կը մեռնին:

Իօգէնէն օգոստոս 27 թուով հետեւեալ կը գրեն գաղղիական լրագրի մը:

«Բոլեւա հիւանդութիւնը այս անգամ զարհուրեկ օստիակութեամբ կը տարած կ'ընէ մեր քաղաքին մէջ: Օրը միջին հաշուով 100 էն աւելի մարդ կը բռնուին այս սոսկալի հիւանդութեան, ու վաթսուսի չափ կը մեռնին, շատը մէկ քանի ժամու մէջ: Աւելի շատ մեռնողները խոնաւ և գետին մօտ ելած թաղերու բնակիչներն են: Ինչպէս ըստած արուարձանը հազիւ 1000 հոգւոյ չափ աղքատ բնակիչ ունի, արդէն 300 ի չափը մեռան: Իսկ հիւանդութիւնը ուրիշ թաղերու և ամեն կարգի մարդոց մէջ ալ որս կը գտնէ: Այսօր կան ապրելու կերպին մէջ պղծի սխալ մը ընողը, քիչ մը պաղ առնողը իսկայն կը բռնուի: Այսօրուկը, կանանց պտուղները, պարտաւր խոզի միտ խիտ վրասնագործը են: Այն անձինքը, որ աս ուտելիքներէն կը զգուշանան, գիշերուան օգէն ինքզինքնին կը պահպանեն, իրենց սենեակին պատուհանները միշտակ արեւ եղած ժամանակը կը բանան, անմարտողութենէ կը զգուշանան, շուրջին մէջ քիչ մը գլխի խառնելով կը խմեն, սովորաբար աղաւ են այս հիւանդութեան: Այսօր ամեն նայելի թէ որ արովայնաւորութիւն մը գալ լծանին, պէտք է որ խոյն ան կողմն մտնեն, քրտնեղուցիչ դեղեր ընեն և մինչեւ երկու օր անկողինէ չեղլեն, որպէս զի չի նորոգի: Երանելով շուտ մը կ'առողջանան: Խոնաւ ու նեղ բնակարանները, անխնայ կեանք և որ և իյն չափազանցութիւն աւելի շատ որս կուտան այս հիւանդութեան: Բաղադրի բաղմամբ պահպան զօրքերը ըսածիս ապացոյց են: Ասոնք մեծ մասամբ զօրանցներու մէջ կանոնաւոր և ճիշդ կեանք վարելուն համար, մինչեւ հիմա հազիւ քանի չափ մարդ մեռաւ իրենցմէ: Ասոր հակառակ ըս-

տորին կարգի ժողովուրդը, աղքատ գործաւորները և հրեաները որ իրարու վրայ դիմում են, հարկերը կը մեռնին: Սեռնողներուն սեռին և հասակին նկատմամբ, այս անգամ մասնաւոր դիտողութիւններ եղած է: Կէսին չափը տղայք են, մնացածներուն գրեթէ 1/2 կ'ընէ միայն 1/2 պը: Այս անգամ հիւանդութիւնը ծանր կը քաշէ, բայց առջի անգամներուն պէս գետներուն ընթացքին կը հետեւի:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ. Վարչաւայի մէջ քրէական հիւանդութիւնը նուազիւ ըսկներ է:

Օգոստոս 23 ին օրը բռնուողներուն թիւը 226 հոգի եղեր է, որոց 120 ը մեռեր են: Փորձով հասկցուած է, որ երկուշաբթի օրերը քրէական բռնուողները ամեն օրերէ շատ կ'ընլան, որովհետեւ կիրակի օրուան զբարձրութիւններուն մէջ չափազանցութիւն ընդունելը միշտ շատ են: Օգոստոս 23 ը ըստ լրատնացւող երկուշաբթի ըլլալով, այն օրը բռնուողներուն քիչուորութիւնը հիւանդութեան ուժը կ'որոշած ըլլալուն նշան մը կրնայ համարուիլ:

Ի հնչաց ազնուականներուն որդիքը Ռուսաց բանակին մէջ զինուոր գրուելու սխալ են, ուսկից մինչեւ հիմա ազատ էին: Ռուսաց ազնուականներուն համար օրէնք կայ, որ զինուորական ծառայութիւն չընեն նե՛ ազնուականութեան իրաւունքնին կը կորսնցնեն: Այն օրէնքը Ի հաստատի համար ալ հաստատուելու վրայ կար, բայց առջին առնուեցաւ: Կայսրը Վարչաւայ գտնուած ժամանակը, Իստքեւի իշխանը 60 ի չափ երիտասարդ ներկայացուց անոր Ի հնչաց ազնուական գերդաստաններէն, որոնք զինուոր գրուել կ'ուզէին: Այնչեւ ան ժամանակը Ի հնչերը չէին կրնար զինուորական հրամանատարութեան պաշտօն ունենալ Ի հաստատի պահպան զօրաց մէջ:

Կայսրը այս երիտասարդները սիրով ընդունելէն ետքը, հարցուց թէ Ի հաստատի զօրաց հրամանատար ըլլալու փափաք ունեցող կայ մէկերնին: Այնչեւ հարուստները շնորհակալութեան ներկայացան: Ան ժամանակը կայսրը անձամբ Ի հաստատի բանակին մէջ բաժնեց անոնք, որով մեծ ուրախութիւն պատճառեց անոնց ընտանեացը և սիրտերնին շահեցաւ:

ԻՏԱԼԻԱ. Պէճիքայի Լիւթիքանիս լրագրին հետեւեալ լուրերը կուտայ պապական կառավարութեան վրայօք օգոստոս 23 թուականով:

«Պապին տեղութեան միջակին վրայ շարունակ օրերու տեղեկութիւններ կ'առնէր: Վաղղիայ Սիլիէ-լ-Երազին քանի մը օր առաջ ըրած յայտարարութիւնը ասոր ապացոյց մը կրնայ համարուիլ, որ Վաղղիայ կառավարութեան Հռովմի տեղութեան մէջ պահած զօրքերը ետ կանչելու գիտաւորութիւն չուենալը կը ծանուցանէ: Այս մասին Լատինի կառավարութիւն տընոյն մտաց վրայ ըլլալը յայտնի է, որովհետեւ յիշեալ երկու կառավարութիւններ յալ աղէկ համոզուած են, որ Պապական կառավարութիւնը իր սեպհական զօրութեանը թողուլ անհնար է: Վանձը որբալը վիճակի մէջ է և նոր կազմուելը պապական բանակին մը զօրաթողութիւն միայն թուղթի վրայ կը տեսնուի:

«Այն թէ Հռովմի տեղութեան մէջ երկաթուղիներ շինելու խօսքերը պարագայ ելան Երեւելի և Բոնաի իշխանները ձեռքերնին քաշելուն համար: Այնչեւ մէկ երկաթուղի մը պիտի շինուի Հռովմէն մինչեւ Գրաքաղի, որ շատ կարճ ճամբայ մըն է, և

որուն շինութիւնը հասարակաց շինութեան պաշտօնեան իր վրայ առած է:»

ԱՄԵՐԻԿԱ. Սիւպերալ Նահանգաց Երկէ ըստած մեծ լճին մէջ երկու շաբաթեալ Երկին և Օլիւպի անուն իրարու զարնուելով խորտակեր և 200 ճանապարհորդ այս դժբաղդ դիպուածին զոհ եղեր են կեանքերնին կորսնցընելով:

ՊԱՐԱԿԱՐԱՍԱՆ. Վաւրեմէն օգոստոս 16/28 թուով Վաղղիական Դաւալագրին եկած լուրերէն կ'իմանանք, որ Պարսից Շահին կենացը դէմ եղեւնագործութիւն մը եղեր է որսի ատեն, բայց Շահը բարեբաղդաբար գրեթէ հրաշքով ազատեր է: Այս եղեւնական յարձակման վրայ հետեւեալ պարագաները կը պատմուի:

«Շահը բաղմամբ ուղեկցելով մայրաքաղաքին շրջակաները որսի ելեր էր, և ինչպէս որ Պարսկաստանի թագաւորաց տոհմութիւնն է, իւր անձնապահներէն և սպասաւորներէն քանի մը հարկը քայլ հեռու, մինակ կ'երթար: Յանկարծակի չորս հոգի դէմը կ'երէին ձեռքերնին մէկմէկ աղբաւոր, և խորին յարգանք ցուցնելով՝ աղբաւորները ձեռքը կուտան: Շահին անձնապահները հեռուէն տեսնելով անոր կենացը և աղբաւորներէն անոնք, իրենք ալ ձիերնին կեցուցին, որովհետեւ սովորուէրէն դէմ է ասանկ պարագաներու մէջ Շահին մօտենալ: Շահը ձի կեցունելուն պէս՝ այս մարդոց երկուքը ձիուն եւ ըստանակէն բռնեցին, այն միջոցին միւս երկուքն ալ զենքերնին երեւան հանելով, որ մինչեւ ան ժամանակը պահեր էին, Շահին վրայ կրակ ըրին, որով բերեց ու աղբէն զարնուեցաւ: Բայց բարեբաղդաբար վերքերը մահացու չեն: Ինչնապահները լսելով արծանակի ձայներն ու Շահին ինքընք պաշտպանելու համար ձիուն ետին պատապարիլը, օգնութեան գիւմեցին, և այն սոսկալի յարձակումը նոյն եղեւնագործներուն երկուքը թուրի հարուածներով կտոր կտոր ըրին, միւս երկուքն ալ ձեռքերը կտորուցին, որոնք տակաւին Շահին ձիուն ետանակը բռնեցին: Այս երկուքը առանց մեռնելու բանոր իրկեցին, որպէս զի հասկցուի, թէ ինչպէս և որով գրգռելով ասանկ սոսկալի ոճիր մը գործելու յանգիւնէր էին: Եղեւնագործները խոտովանեցան, որ իրենցմէ միտքերնին գրեթէ իրենց թագաւորը սպաննել ան պատճառաւ որ իրենք Պապի ըստած աղանդաւորներէն ըլլալով, և Շահն ալ այն աղանդէր ատելով, իրենց առաջնորդին մահուան վրէժն անկեց առնել ուղերէն:

Շահին առողջութեան վիճակը թէ պէտ սկիզբները երկուշաբաթ, բայց ետեւէ շտուկելու վրայ է, և կը յուսանորքի ժամանակէն կ'առողջանայ:»

«Վերայիշեալ Վաւրեմէն եկած նամակներէն կ'իմացուի նաեւ, որ Քալէ հիւանդութիւնը մեծ կտորած կ'ընէ Պարսկաստանի մէջ: Օւրումեա հի մէջ օրը մինչեւ 3000 մարդ կը մեռնի եղեր: Ամեն մարդ սարսափի մէջ է, և շատ կը վախցուի, որ այս սոսկալի հարուածը Պարսկաստանի միւս մեծ մեծ քաղաքներն ալ չի մանէ:

«Տրապիզոնէն ամսոյս 1 ին կը գրեն, թէ Ի. Ղրան կողմէն Պարսկաստանի գետապետութեան գաղաղ Նիմէս Վէֆիք Էֆենտին Վալիէմէն թիւհրան երթալու ժամանակը՝ խումբ մը աւազակներու հանդիպելու և կողոպտուելու է: Այս չարագործութեան ընթացքին հասնելուն պէս, պարսիկ կառավարութիւնն իրկայն մեծ գունդ մը ջրք հաներ է, որ գողերուն ետեւէն

երթալով, գտեր, բռներ ու կողոպտուած ինչքերը դեսպանին դարձուցեր են:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ի քաղղի մամուլը գրուած ժամանակը կ'իմանանք, որ այսօր արբուսի փողերանոցին մէջ 47 հաշար քսակի թղթադրամ պրեր են ի ներկայութեան օգոստոսիան ինքնակալին:

«Երեւալ հինգշաբթի՝ Տերութեան խորհրդոյ ատենի նախագահ մեծապատիւ Սուրաֆա փաշան և գանձուց պաշտօնեայ մեծապատիւ Նաֆըզ փաշան պատիւ ունեցան կայսերական պալատը կանչուելու: Հին իրենց խորհարհ յարգանքը Ն. Վ. Վ. Կահարուութեան նուիրելէն ետեւ, օգոստոս փառ ինքնակալը բարեհաճեցաւ իւր ձեռքը առաջին կարգի Դէֆիէ պատւանշանը շնորհելու անոնց:

«Հռովմեական հայոց Պատրիարք վերապատուելի Սեփեան Յովհաննէս փաղապետը անցեալ հինգշաբթի Ի. Ղրան հրամանով իւր պաշտօնէն հրաժարեցաւ: Այս առթիւ կը լսենք նաեւ որ Համադեհաց ընկերութիւնն ալ խափաներ է: Պատրիարքին յաջորդը մինչեւ այսօր դեռ ընտրուած չէ:

«Օգոստոսիան ինքնակալը աղաւանդեց ծանրագին տուփ մը խրկեց թեոսաղմիկի ընդհանուր կառավարիչ Եւստօֆ Սատրք փաշային:

«Երեւոյ տեղութեան միջերկրական ծովու նաւատորմից, որ տասն երկու կտոր նաւէ կը բաղկանայ չոգեւ նաւով հանդերձ, վերջին լուրերուն նայելով, Շիրայի առջեւները հասեր է: Կ'ըսեն թէ յիշեալ նաւատորմից Օմիւսիս պիտի երթայ, ուսկից Տընտաս ծովակալը չոգեւարժ ֆրգաթու նով մը կ'ոստանդուուորիս գալու դիտաւորութիւն ունի եղեր:

«Օմիւսիսի ինքնակալ լրագրին մէջ կը կարդանք, որ կ'ոստանդուուորիս զրամանդանը 2 միլիոն լիւրա ոմէնլին փոխ առեր է փարիզէն ու լիւրայէն, 100 առ 100, տարին հարիւրին 6 շահով: Այս փոխին 1,200,000 լիւրա փոխ է, 800,000 լիւրա փոխ է, 23 տարին վճարուելու պայմանաւ:

«Լիւրայի վաճառականաց ժողովրանին մէջ այս փոխառութեան լուրը մեծ հաճութիւն պատճառեց է, և սեպտեմբեր 3 ին, այս փոխին ստորագրութիւնը 100 ին 4% եւելով փնտրուուեր է:

«Վաղղիայ հասարակապետութեան նախագահ Լուի Նորթման իշխանը Շառլմէնը պատերազմական շոգեւաւին հրամանատարներէն չորս հոգի Պատուոյ Էֆէնտին սպայ անուանեց է, մայրաքաղաքի մէջ անցեալները պատահած հրդեհներուն ժամանակը ըրած արիւնքան անձնանուէր աշխատութիւններուն փոխարէն:

«Երեւալ երկուշաբթի՝ քէֆալը նիւայի յոյն մը մեկուն կեղծ անգամանդներ ծախեց էր 1000 զուռուշի: Երեւոյ իւր խաբուած ըլլալն հասկը նախով շուտով տեսնութեան իմացուց ու հետեւեալ օրը քէֆալը նիւային բռնուեցաւ:

«Այն օրը առտուան ժամը երկուքին տեսնեցին: Պէյօղլու գաղղիացւոյ հիւանդանոցը գող մը մտաւ, և իր ճարտարութիւնն ի գործ դնելու ատեն բռնուեցաւ ու բանոր խրկուեցաւ:

«Երեւալ հինգշաբթի՝ տեղութեան թայֆ շոգեւաւով մայրաքաղաքս հաւաք Սէսուտ պէյը, որ կայսերական կառավարութեան կողմէն Սեւ ծովու եզերքը ճանիք գաւառին երկրները քննելու խրկուեր էր: Այս ճարտար անձին բերած տեղեկութիւններուն

նայելով, այն կողմերը ընդարձակ հան-
քեր կան եղեր, երկաթի, պղնձի և
արծաթախառն կապարի, որ անտառ-
ներով պատած և ծովուն մօտ ըլլալով,
զանոք բանեցնելը շատ դիւրին ու
շահաւոր է: Այստեղից, որ այս օգ-
տակար գիւտը (Գոստափառ ինքնա-
կալին ուշադրութիւնը պիտի գրաւէ,
որ ամեն ժամանակ իւր կայսերութեան
բարգաւաճմանը և ժողովրդեան բա-
րօրութիւնը իւր բարձր ինամոցը յա-
տուկ նպատակ դրած է:

— Ս ինքնայի մէջ այս օրերս խա-
ւէտուն մը բացուեցաւ, որ մեծութե-
նէ կողմանէ Ներսիսի մէջ առաջինն է:
Սէջը 14 պիւնարոս կայ՝ 150 կադի կան-
թեղներ կը վառի. ամեն սենեակներուն
մէջ պատուական ջուրի աղբիւրներ
կան, ուսկից խաչուէ խմելու եկող
ները կրնան անձամբ ջուր առնել ու
խմել:

Իր անխնայութիւնովը բռնաւոր գող
Սամաթիոյ այրած տեղերուն (վերա-
նէ) մէկը մաքրելու համար բանող մշակ
(բէնջաք) մը կը գիտէ, որ բանած
տեղէնը ջրէն զին (սառնիճ) մէջ պը-
ղնծէ անօթներ ձգուած են, հրդե-
հէն աղատելու համար: Հաջորդու-
թիւնը զինքը կը յորդորէ այն անօթ-
ները ջրէն զինքն գողնալու: Ստիկանց
եւառութիւնը օրը հետը կ'էս (չէնկէլ)
երկաթ մը և չուան առած կերթայ
երկար աշխատութեամբ քանի մը կը
տոր պղնձի անօթ կը հանէ: Սակայն
տեսնելով, որ այս գիւտը եղանակաւ
պիտի չի կրնայ բոլոր անօթներուն
տէր ըլլալ, որ բաւական շատ ըլլալով
կրնային զինքը կամ տեսչութեան դու-
ռը կամ իր հայրենիքը խրկել, համբե-
րութիւնը կը հասնի և մէկանց ջու-
րին մէջ կը նետուի, բայց ջուրը շատ
ըլլալով, և ջրէն զին ալ խորունկ, խեղճ
գողը ջուրին տակը կը մնայ խեղդուե-
լու վտանգի մէջ և ինքզինք ազատե-
լու ճար մըն ալ չի տեսնելով, կ'սկսի
տկար գորտի պէս ջուրին մէջ ցատկը
տելով յամենայն զօրութենէն ազադա-
կէ: Փողոցէն անցնողները ձայնը լը-
սելով կերթան խեղճ գողը այն ձախորդ
վիճակէն կ'ազատեն: և տեսչութեան
զինուորներուն յանձնելու կըլլան:
Բայց տեղէն տէրը անոր արդէն քա-
շած վախն ու չարարանքը բաւական
պատիժ մը համարելով չուզեր որ իր
երեսէն ալ պատուահասի, կը մտածէ,
որ խեղճը ան խեղճութեան մնայ պա-
տիժէ ազատ ըլլալը չուզի:

— Կարգաւ գրել է գիտցողներուն միեւ-
րութիւնը: Սարտենիայի Կալէի լրագիրը
կ'ըսէ, թէ Բալթիկի (Սարտենիայի
մայրաքաղաքը) գաւառական ժողովոյն
930 անդամներէն 388 կարգաւ գրել գի-
տեն, 19ը միայն կարգաւ գիտեն, մը
նացած 523ը ոչ կարգաւ գիտեն ոչ գը-
րել:

— Օտերի (Գերմանիա) եզերքէն
Լեզգուրկի Կալէի լրագիրն կը գրեն,
թէ Սամաթիոյ անուն կոմս մը քար մը
ուրիշ «Թուրքիայի» ըսուած, որ ա-
մեն տեսակ թոյները կը քաշէ կ'առնէ
եղեր և և կատաղի շուկաները և այն
ալ շատ պարզ կերպով մը: Այս քարե-
րէն մէկը վերքին վրայ կը գնեն, որ
հոն կը փակչի, թոյնը կը ծծէ և վար
կ'իջնայ, տեղը ուրիշ մը կը գնեն և ա-
սանկ հետզհետէ կը շարունակեն՝ մին-
չեւ որ քարերը ալ չի փակչին, որ թոյ-
նին համեմատն նշան է:

Այն քարերը ետքը գաղջ ջուրի մէջ
կը գնեն, որ թոյնը դուրս կուտան:
Թոյնը ինչ տեսակ են, ուրիշ բայ քա-
րը կը գործածուի մի: Յիշեալ քարերն
ամենեւին ուրիշ մարդու ձեռք ան-
ցած չեն, որովհետեւ կոմսը իր ձե-
ռքը կ'ընէ այս ամեն գործողութիւն
ները:

Նոր (Դուրանի) (Վերիկա) մէջ

այս օրերս հարուստ երկրագործ մը մե-
ռեր է Տրեսպիտէր անուն:

Այս մարդը ազգաւ գաղղիացի ըլ-
լալով, Գաղղիոյ առջի յեղափոխու-
թեան ժամանակը գլխատուելէ ազա-
տելու համար Վերիկա փախեր է և
երկրագործի մը քով սպասաւոր մտնե-
լով անոր աղջկը կնութեան առեր է:
Ներքը հարուստ մարդ մը չէ, եղեր,
բայց ասիկա իր աշխատասիրութեամբ
բըն ու խելքովը անոր հողերը պարար-
տացնելով ու ընդարձակելով քիչ
ժամանակի մէջ հարուստ մարդ մը ե-
ղեր է: Թողուցած հարստութիւնն է
31 կտոր հող, որ տարին միջին հաշ-
ւով 2500 քսակի շաքար և խահուէ կը
բերեն եղեր: 12 շաքենա Սիսիփիի
մէջ: 3 Սիկիանոսի մէջ: 34 ալ առա-
գաստանաւ: որոք տարին քիչէն քիչ
7500 քսակ եկամուտ կը բերեն: 12,500
քսակ զանազան երկաթուղիներու ըն-
կերութիւններէն իրեն ինկած տարե-
կան շահը: 28,000 քսակ Ներսիսի
գլխաւոր քաղաքներուն մէջ եօթը գը-
լաւոր առեւտրական ընկերութիւն
ներու բաժնորդութեան տարեկան
շահ: 7000 քսակ՝ Դոնարայի գրամսե-
ղանի մէջ ունեցած: 35 հազար քսա-
կին տարեկան շահը հարկերին չէն:
Ս երջապէս այս զարմանալի մարդը տա-
րին 132,500 քսակ եկամուտ ունի ե-
ղեր, առանց հաշուելու ունեցած բազ-
մաթիւ տուները, կարասիները, մա-
տենադարանները, գեղարուեստից վե-
րաբերեալ ծանրաբէն նիւթերը և այլն:
Այս զարհուրելի հարստութիւնը ե-
րեք ժառանգ ունի:

Դոնարայի մէջ և Դոնարայի մէջ
երկու պարտիկ: Սուրբ (Նոնոնոս օրը
12 ունի (96 տրամ) հաց ու ջուր ու-
տելով 105 տարի ապրեր է: Սուրբ Ն-
պիփան 115 տարի: Յօհաննէս Զինա-
ւորը 104: Սիմէոն և Բէնիամին
ժողովարութեամբ մինչեւ 185 տարի
ապրեր են: Իմամարտոս մեղը ու
տաք հաց հոտուրտալով քառասուն օր
բան չուտելով ապրեր է: Կորմանտի-
այի մէջ կին մը 18 տարի ապրեր է (կը-
սեն) առանց բան մը ուտելու: 1719ին
Սկոթիայի Կելլիփը (Սօքսըն անուն
մէկը) երեք տարի առանց բան ուտե-
լու ապրեր է: Հիւֆէլման կը պատ-
մէ թէ 1799ին (Նոնոնոսի մէջ) գիւ-
ղացի աղջիկ մը 4 տարի բնաւ կեր ու
խում չէ ըրեր: 1808ին Սթաֆօրտայ-
րի մէջ Նինա Սար անունով կին մը
խաբեքայ համարուած էր, վասն զի
20 ամիս չափ բոլորովին սնունդ չէր
առած կ'ըսէր: 1840ին Իսլանտայի
մէջ Բալթիկի անուն մէկը 2 տարի
առանց բան ուտելու և խմելու ինքը-
զինքը հրատարակեց: Երբ մարդիկ
քնեցին այս բանը և ստոյգ գտան:
և 1777ին Նիգիլոյ թագաւորական
ընկերութիւնը տեղեկութիւն մը հրա-
տարակեց Ռոսչայի մէջ բնակող կնկան
մը վրայ, որ լման երկու տարի ա-
ռանց բան մը ուտելու և խմելու ապ-
րեր է:

ՏՆՏԵՍԵԿՆ

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆԵՐ

Տեղւոյս Գաղղիական Դոնարայի լը-
րագիրը ինչպէս որ անցեալները խոս-
տացեր էր, (տես Սաթի թիւ 29)
Օմիւսիոյ առեւտրոյն վրայօք ման-
րամասն տեղեկութիւններ կը հրատա-
րակէ:

Տաճկաստանի նաւահանգիստնե-
րուն մէջ մայրաքաղաքէս ետեւ Օմիւս-
նիա ամենէն կարեւորներէն մէկը ըլ-
լալով, իւր առեւտրական վիճակին տե-
ղեկութիւնն ալ նոյն համեմատութիւն
շահաւոր և օգտակար կը համարուի
ոչ միայն առեւտուրի զգալիներուն,

և ամեն հետաքննին և մտադիր ան-
ձանց, որոնք ճիշդ գաղափար մը ստա-
նալ կուզեն յիշեալ նաւահանգիստին ե-
լիցն ու մոխըր վրայ:

Նաւասիկ 1851ին Օմիւսիոյ նա-
ւահանգիստը մտած ապրանքները:

Գողջաբ (Էլիս)	2420	մետր	գըշ	832.400
Սիւրի (Զիլ)	9	տակաւ	"	64.800
Զոնթաբիլ զարդ	69	մետր	"	3.095.000
Փէ	264	"	"	1.745.600
Ներթաբիլ	7.124	կեղծիւն	"	90.500
Շիւթաբիլ	43.255	կտոր	"	365.970
Կիլի	510	տակաւ	"	1.070.960
Բաթաբիլ	7.586	մետր	և հակ	28.159.500
Սիւրիաբիլ	1.075	մետր	"	160.510
Բիւլ	5.434	պարկ և տակաւ	"	2.735.500
Խահուէ	54.359	պարկ	"	15.048.820
Բաթաբիլ	5.521	հակ	"	850.500
Սիւրի	140.107	տակ	և գրի	4.509.710
Պիլի	19	մետր	"	47.500
Զոնթաբիլ	441	կապոյ	"	166.150
Ուրթաբիլ	40	տակաւ	"	216.500
Կիլի	262	հակ և մետր	"	855.800
Զիլի (Խիլի)	215	տակաւ	"	1.745.500
Զոնթաբիլ	265.560	կեղծիւն	"	2.124.480
Զոնթաբիլ	548	հակ	"	6.700.000
Գիլի	1.124	մետր	և տակաւ	845.850
Նաւա գաւառիկ	430	տակաւ	"	522.180
Զոնթաբիլ	982	կտոր	և պարկ	441.900
Զիլի (Խիլի)	66.550	կեղծիւն	"	4.990.950
" Գոնթաբիլ	462	մետր	"	661.900
Թիլի (Էլիս)	2480	"	"	742.400
Ուրի Էլի	19	մետր	"	494.000
Կիլի	526	տակաւ	"	90.500
Կիլի (Էլիս)	561	"	"	144.400
Իւլի (Էլիս)	1.067	տակ	և մետր	1.511.100
Էլի (Էլիս)	207	տակաւ	և մետր	1.420.200
Էլի (Էլիս)	1.590	"	"	471.450
Տարթաբիլ	5.719	հակ և մետր	"	21.659.900
Կիլի	2.162	կտոր երկրաստանեակ և մետր	"	852.660
Սիւրի	72.812	մետր	և կտոր	510.980
Սիւրի	511	պարկ և տակաւ	"	420.650
Սիւրի	220	հակ և մետր	"	795.600
Պիլի	772	պարկ	"	532.400
Թիլի	21.582	մետր և պարկ	"	1.400.860
Կիլի	1.401	տակաւ	և մետր	462.400
Վաթաբիլ	2.405	"	"	181.570
Էլի (Էլիս)	2056	մետր և տակաւ	"	7.114.500
Ռի	5.806	տակաւ	"	2.905.000
Ռի (Էլիս)	160	տակաւ	"	20.000
Սիւրի	251	մետր	"	4.028.500
Շաթաբիլ	3.000	տակաւ և մետր	"	2.724.850
Սիւրի	296	մետր	"	110.800
Զոնթաբիլ	60	տակաւ և մետր	"	28.850
Սիւրի	1690	մետր և տակաւ	և հակ	265.900
Էլի	2519	մետր և տակաւ	"	512.040
Էլի (Էլիս)	171.857	մետր և տակաւ	"	1.204.000
Զիլի	1116	տակաւ և մետր	"	102.100
Զիլ	185	թիլ	"	10.040
Սիւրի	5.515	կտոր և մետր	"	3.259.510
Գիլի	566	տակաւ և մետր	"	199.000
Ներսիս	մասն ապրանքը ընդհանուր գումարը			129.569.440

Դուրս ելած ապրանքներուն վիճա-
կագրութիւնը հետեւեալ թերթեր
նուս կը թողուին:

Նշուած քիչերուն ծանօթ պիտի
ըլլայ որ Դոնոնի մէջ ամեն եօթը բո-
ւոյն տղայ մը կը ծնան, և ամեն ինը
բոյն՝ բնակիչներէն մէկ հոգի կը մեռ-
նի: Հիմա Դոնոնի բնակչաց թիւը
2.362.000 ի կը հասնի: Եթէ վերջին
հինգ տարուան ծննդեան ու մահուան
միջին համեմատական թիւերն ասկից
ետքն ալ նոյն միջոցը ըլլան՝ 31 տա-
րուան միջոցի մէջ Դոնոն այնչափ հոգի
պիտի մեռնին՝ որչափ բնակիչք այսօր-
ւան օրս նոյն քաղաքը կ'ապրին: Այսու
ամենայնիւ 39 տարի անցնելէն վերջը
(աս տարւոյն համեմատ) նոյն մայրա-
քաղաքը այսօրուան օրս ունեցածէն
կրնապատիկ աւելի բնակիչ պիտի ու-
նենայ: Դոնոնի բնակչաց թիւը 1841
էն մինչեւ 1851՝ 413.000 հոգի աւել-
ցաւ, այսինքն՝ 10 տարուան մէջ զերե-
թէ այնչափ որչափ բնակիչք ունին Գեր-
մանիայի հիմնական ամենամեծ քա-
ղաքները, Սիլիքսն ու Պերլին: Եւ
գերա Դոնոն աճելու եւ ընդարձակե-
լու վրայէ, ու իր մեծնալուն և ընդար-
ձակելու սահմանը չի գուշակուիր:

Լեւոնայ:

— Փարիզի մէջ 26 թատրոն կայ, ու
րոյ մէջ 34.000 հոգւոյ տեղ կայ: Ա-
տեն ընդհանուր եկամտից հաշուին
նայելով, որ տարին 9.000.000 ֆրանքի
կը հասնի (իւր 85 հազար քսակ), ա-
մեն օր միջին հաշուով 20 հազար հոգի
հանդիսատես կ'երթան թատրոնները:
Հանդիսատեսներուն քառորդը կամ
ձրի են կամ շատ վար գին կը վճարեն:

Նոնոնի զաւ փարիզի մէջ 156 ըզ-
բօսանաց տեղի կայ, ուր միջին հաշ-
ուով, օրը 24 հազար հոգի կ'երթան:
1851ին այս ամեն զբօսարաններուն
տարեկան եկամուտը եղեր է 10.460.000
ֆրանք (իւր 95 հազար քսակ), որ
փարիզի բնակիչները 1.200.000 հոգի
հաշուելով, տարին մարդ գըլիս 40
ղուռուէ կ'իջնայ:

ԲԱՐՈՑԱԿԱՆ ԱՌԱՅԵՐ

Հարստութիւնը իմաստունին կը
ծառայեն, յիմարին կ'իջնեն:

Ինքզինքը յարգել սորվէ ու մէկը
քեզի ամենալու առիթ չի տար:

Ստանուածիւնը մտքի կարողութիւն
ները կ'եւեղնեն, ինչպէս որ վարժու-
թիւնը մարմնայն զօրութիւնները կ'ե-
ւեղնեն:

Երկար խորհրդածութիւնները բա-
րի յաջողածներուն երաշխաւոր են:
Վշտարհի մէջ սիրուած ու յարգը-
ւած մարդոց համբաւը մարմնայն եւ
ճանկէն ետքն ալ կը մնան:

Կարգ մը հաստատէ ու սովորու-
թիւնը զայն կը պահէ:

ՄԱՍԻՍ

Թիւթաբիլի Կիլի անուն երեւելի բեր-
դան ու խանութը անցեալները Կիլի գաւառ-
այի երեւելի պիտի չի, Էլիս Պիլի-
ճաֆան Կալիթա Սարայի Կիլի-
նէ բնակի: Այս ծանոցումը հրապարակելով,
յիշեալ բերդայն ինչք ճանչցողներուն և ին-
ճանչցողներուն միանգամայն իշխան, որ ինչ-
քները ինչ քեզին, ինչ ինչին, ինչ ինչայնե-
րուն և ինչ գնայն ինչանէն ամեն ինչով ըն-
պիր, կ'ապրեալ և օրինաւոր ըլլալուն պատա-
խանապարտութիւնը իր վրայ կ'առնէ Բոլորի
Վարդ ըլլալը համար:

Այս լրագիրը միւսը չէր անգամ ինչ լրագ-
րի օրերը: Տարեկան գինն իսկի 100 ըն-
դուր: Իսկ վերջապէս գինը 55 ընդուր: Ոչ
որ ուղի ինչայ պարագրութիւն Կ. Պիլի-
նէ խան լրագրոյ գրաւեալի:

Օմիւսի (Կիլի) լրագրի Սարգիս
աղայն վաճառապարտն է:

Տիլի (Կիլի) աղա Համբարձում Կիլի-
նէ խանի գրաւեալն է:

Կիլի Կ. Կապարեան Սարգիս ա-
ղայն գրաւեալն է:

Կիլի (Կիլի) Սարգիս Սարգիս ա-
ղայն վաճառապարտն է:

Տիլի (Կիլի) Սարգիս Սարգիս աղայն վա-
ճառապարտն է:

Կիլի (Կիլի) Սարգիս Սարգիս աղայն վա-
ճառապարտն է:

Կիլի (Կիլի) Սարգիս Սարգիս աղայն վա-
ճառապարտն է:

Կիլի (Կիլի) Սարգիս Սարգիս աղայն վա-
ճառապարտն է:

Կիլի (Կիլի) Սարգիս Սարգիս աղայն վա-
ճառապարտն է:

Կիլի (Կիլի) Սարգիս Սարգիս աղայն վա-
ճառապարտն է:

Կիլի (Կիլի) Սարգիս Սարգիս աղայն վա-
ճառապարտն է:

Կիլի (Կիլի) Սարգիս Սարգիս աղայն վա-
ճառապարտն է:

Կիլի (Կիլի) Սարգիս Սարգիս աղայն վա-
ճառապարտն է:

ԽՍԲԱՅԻՐ — ՏԵՐԵՆ

Կ. Ս. ԻԹԻԹԻՃԵԱՆ: